

نام نام خانوادگی:		سوالات درس : علوم و فنون (۲)	
مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه		رشته: ادبیات و علوم انسانی	
		پایه: یازدهم	
		سال تحصیلی: ۹۸-۹۹	
محل مهر دبیرستان		* آزمون ۳۷ پرسش و ۵ صفحه است.*	
شماره	سوالات		
الف: تاریخ ادبیات (۲ نمره)			
۱۵	<p>درست یا نادرست بودن هر یک از عبارات های زیر را با نشانه (X) تعیین کنید.</p> <p>الف: سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی ومولوی داشته و مثنوی «جمشید و خورشید» را به شیوه داستان های نظامی سروده است. درست ☐ نادرست ☐</p> <p>ب: عبید زاکانی در « رساله دلگشا » ناهنجاری های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است. درست ☐ نادرست ☐</p>		
۰/۲۵	<p>۲ وی از شاعران قرن دهم است که سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و سبک هندی است، و واقع گرایی شاخصه اصلی شعر اوست.</p> <p>الف) محتشم کاشانی ☐ ب) صائب تبریزی ☐ پ) بابافغانی شیرازی ☐ ت) وحشی بافقی ☐</p>		
۰/۲۵	<p>۳ معروف ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی زبان است؛ وی را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته اند.</p> <p>الف) صائب تبریزی ☐ ب) بابا فغانی شیرازی ☐ پ) بیدل دهلوی ☐ ت) کلیم کاشانی ☐</p>		
۰/۱۵	<p>۴ « مکتب وقوع » نتیجه چاره اندیشی شاعران برای و رهایی از گرفتاری تقلید بود.</p>		
۰/۱۵	<p>۵ در عصر صفوی چه عواملی موجب روی آوری شاعران ایرانی به دربارهای هندوستان شد ؟</p>		
ب: سبک شناسی (۲ نمره)			
۰/۲۵	<p>۶ سبک هندی از اوایل قرن یازدهم تا اواسط قرن دوازدهم هـ: ق ، به مدت ۱۵۰ سال در تاریخ ادبیات فارسی رواج داشت.</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p>		
۰/۲۵	<p>۷ کدام مورد از ویژگی های فکری سبک عراقی نیست؟</p> <p>الف) آسمانی بودن معشوق ☐ ب) رواج روحیه پهلوانی و حماسی ☐</p> <p>پ) باور به قضا و قدر ☐ ت) بازتاب بیشتر علوم در شعر ☐</p>		
۰/۲۵	<p>۸ کدام گزینه از ویژگی های شعر سبک هندی نیست؟</p> <p>الف: لغاتی چون قالی، شیشه،بخیه، سفال و... که تا این زمان کمتر در شعر راه داشت،رواج یافته بود. ☐</p> <p>ب: آرایه های ادبی بدیع و بیان به فراوانی در شعر این دوره رایج است . ☐</p> <p>پ: حسن تعلیل، حس آمیزی، تمثیل و اسلوب معادله از آرایه های پر کاربرد این سبک اند. ☐</p> <p>ت: استفاده از ردیف های طولانی و خوش آهنگ در شعر این دوره رایج است. ☐</p>		
صفحه یک		ادامه سوالات در صفحه دوم	

۹	جاهای خالی را با عبارت های مناسب، تکمیل کنید. الف: ملاحسین واعظ کاشفی کتاب « کلیله و دمنه » را به نثر انشای دوره خود بازگرداند و آن را نامید. ب: در دوره صفویه از نثر در فرمان ها ، منشآت و دیباچه کتاب ها استفاده می شد..										
۱۰	موضوع علمی هریک از آثار گروه « الف » را در گروه « ب » بیابید و با پیکان به هم وصل کنید. توجه: (در گروه « ب » یک گزینه اضافی است.)										
	<table border="1"> <tr> <td>« الف »</td> <td>« ب »</td> </tr> <tr> <td>مجالس المؤمنین: اثر قاضی نورالله شوشتری</td> <td>فقه</td> </tr> <tr> <td>عالم آرای عباسی: اثر اسکندر بیگ ترکمان</td> <td>زندگی نامه</td> </tr> <tr> <td>جامع عباسی: اثر شیخ بهایی</td> <td>عرفان</td> </tr> <tr> <td></td> <td>تاریخ</td> </tr> </table>	« الف »	« ب »	مجالس المؤمنین: اثر قاضی نورالله شوشتری	فقه	عالم آرای عباسی: اثر اسکندر بیگ ترکمان	زندگی نامه	جامع عباسی: اثر شیخ بهایی	عرفان		تاریخ
« الف »	« ب »										
مجالس المؤمنین: اثر قاضی نورالله شوشتری	فقه										
عالم آرای عباسی: اثر اسکندر بیگ ترکمان	زندگی نامه										
جامع عباسی: اثر شیخ بهایی	عرفان										
	تاریخ										
پ: موسیقی شعر (۶ نمره)											
۱۱	با توجه به آهنگ بیت داده شده، با ذوق خود، پایه های آوایی مناسب (به جای واژه های مصرع دوم) تولید کنید و در خانه های خالی قرار دهید. « من امشب آمدستم وام بگزارم حسابت را کنار جام بگذارم »										
	<table border="1"> <tr> <td>مَ نِم شَبَ آ</td> <td>مَ دَس تَم وا</td> <td>م بُگ ذَا رَم</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	مَ نِم شَبَ آ	مَ دَس تَم وا	م بُگ ذَا رَم							
مَ نِم شَبَ آ	مَ دَس تَم وا	م بُگ ذَا رَم									
۱۲	وزن واژه « رکن » هر مصرع ستون « الف » را در وزن واژه های « ارکان » ستون « ب » بیابید. توجه: (در گروه « ب » یک مورد اضافی است.)										
	<table border="1"> <tr> <td>« الف »</td> <td>« ب »</td> </tr> <tr> <td>- سینه مالمال درد است ای درینا مرهمی</td> <td>فعولن فعولن فعولن فعولن</td> </tr> <tr> <td>- هر آن دل را که سوزی نیست، دل نیست</td> <td>مفاعیلن مفاعیلن فعولن</td> </tr> <tr> <td></td> <td>فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن</td> </tr> </table>	« الف »	« ب »	- سینه مالمال درد است ای درینا مرهمی	فعولن فعولن فعولن فعولن	- هر آن دل را که سوزی نیست، دل نیست	مفاعیلن مفاعیلن فعولن		فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن		
« الف »	« ب »										
- سینه مالمال درد است ای درینا مرهمی	فعولن فعولن فعولن فعولن										
- هر آن دل را که سوزی نیست، دل نیست	مفاعیلن مفاعیلن فعولن										
	فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن										
۱۳	نام وزن واژه « رکن » هر یک از نشانه های هجایی زیر را بنویسید. الف: (- U -) ب: (- U -)										
۱۴	کدام یک از بیت های زیر، دارای وزن همسان دولختی یا « دوری » است؟ دو دلیل بنویسید. الف: دریا دلان راه سفر در پیش دارند ب: سلسله موی دوست ، حلقه دام بلاست پا در رکاب راهوار خویش دارند هر که در این حلقه نیست، فارغ از این ماجراست										
۱۵	کدام گزینه ، نشانگر آرایش پایه ها در اوزان همسان دولختی « دوری » است؟ الف: « □ □ □ □ » ب: « ▽ □ // ▽ □ »										
۱۶	تقطیع و نشانه های هجایی کدام مصرع زیر، به درستی انجام نشده است؟ درست آن را بنویسید. الف: خدایا به خواری مران از درم [- - U / - - U / - - U / - - U] ب: ور قصد آزارم کنی، هرگز نیازم تو را [- U - - / - U - - / - U - - / - U - -]										
۱۷	وزن واژه « رکن » کدام مصرع زیر، تکرار همسان « مُفْتَعِلُن » است ؟ الف: هین سخن تازه بگو، تا دو جهان تازه شود □ ب: تا دل هرزه گرد من رفت به چین زلف او □ پ: ای صبح شب نشینان جانم به طاقت آمد □ ت: گر جان عاشق دم زند، آتش در این عالم زند □										
۱۸	از میان واژگان زیر، کدام ها هم وزن اند؟ نشانه های هجایی آن ها را بنویسید. « دریادلان ، سحرخیزان ، برادران ، آهنگران ، مورچگان »										
	صفحه دوم ادامه سوالات در صفحه سوم										

۲	بیت زیر را متناسب با پایه های آوایی تفکیک کنید، سپس وزن و نشانه های هجایی هر یک را در خانه ها، جای دهید. « سوزد مرا، سازد مرا، در آتش اندازد مرا وز من رها سازد مرا، بیگانه از خویشم کند »	۱۹															
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 20%; text-align: center;">پایه های آوایی</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">نشانه های هجایی</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">وزن</td> </tr> </table>					پایه های آوایی					نشانه های هجایی					وزن	
				پایه های آوایی													
				نشانه های هجایی													
				وزن													
ت: زیبایی شناسی (۶ نمره)																	
.۱۲۵	در مصرع « گرت زدست برآید چو نخل باش، کریم »، « مشبه » کدام است؟	۲۰															
.۱۲۵	تعداد و نوع تشبیهات بیت زیر، در کدام گزینه آمده است ؟ « تو سرو جویباری، تو لاله بهاری تو یار غمگساری، تو حور دلربایی » الف: سه تشبیه فشرده «بلیغ» غیراضافی(اسنادی) ☐ ب: سه تشبیه فشرده «بلیغ» ترکیب اضافی ☐ پ: چهار تشبیه فشرده «بلیغ» غیراضافی(اسنادی) ☐ ت: چهار تشبیه فشرده «بلیغ» ترکیب اضافی ☐	۲۱															
.۱۵	تشبیه فشرده «بلیغ» بیت زیر را بیابید و آن را به « تشبیه گسترده» تبدیل کنید. « مرا در دل درخت مهربانی به چه ماند؟ به سرو بوستانی »	۲۲															
.۱۲۵	رابطه و پیوندی که میان معنای حقیقی و معنای غیر حقیقی یک واژه وجود دارد، نامیده می شود.	۲۳															
.۱۲۵	در بیت زیر، کدام واژه در معنای مجازی به کار <u>نرفته</u> است؟ « خروشی برآمد ز دشت و ز شهر غم آمد جهان را از آن کار بهر » الف) دشت ☐ ب) شهر ☐ پ) غم ☐ ت) جهان ☐	۲۴															
.۱۵	در بیت زیر، مجاز و قرینه آن را مشخص کنید . « سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق »	۲۵															
.۱۵	درست یا نا درست بودن عبارت های زیر را تعیین کنید الف: در استعاره آشکار « مصرحه » ، تنها « مشبه به » تشبیه ، ذکر می شود درست ☐ نادرست ☐ ب: به هر استعاره پنهان « مکنیه » ، تشخیص گفته می شود. درست ☐ نادرست ☐	۲۶															
.۱۷۵	در عبارت زیر استعاره ها و نوع آن ها را بیابید. « شب را به بوستان با یکی از دوستان اتفاق مَبیت افتاد؛ موضعی خوش و خرم و درختان درهم ؛گفتی که خرده مینا برخاکش فرو ریخته و عقد ثریا از تاکش درآویخته. »	۲۷															
.۱۲۵	آرایه مشخص شده در کدام بیت، از نوع آشکار « مصرحه » است؟ الف : ای <u>ایشان</u> نوحه گر از بهر چیستی؟ چین بر جبین فکنده ز اندوه کیستی؟ ب: تا تو را جای شد ای <u>سرو روان</u> در دل هیچ کس می نپسندم که به جای تو بود	۲۸															
	صفحه نهم ادامه سوالات در صفحه چهارم																

۱۵	تشبیه بیت زیر را بیابید؛ از آن یک استعاره بسازید و در جمله ای به کار ببرید. « دگر باره خیاطِ باد صبا بر اندام گل دوخت رنگین قبا »	۲۹
۱۲۵	کنایه، گونه ای از است که بر بنیاد اصل مجاورت استوار است.	۳۰
۱۲۵	کدام یک از گزینه های زیر، <u>نادرست</u> است؟ الف: معمولاً استعاره در « واژه » و کنایه در « ساختار کلام » روی می دهد. ☐ ب: در مجاز، تنها معنی حقیقی، قابل دریافت است اما در کنایه، هر دو معنی دور و نزدیک. ☐ پ: در کنایه معنای دور و نزدیک لازم و ملزوم یکدیگر هستند. ☐ ت: استعاره نوعی مجاز است به رابطه مشابهت. ☐	۳۱
۱	در هر یک از ابیات زیر، یک عبارت کنایی بیابید و مفهوم کنایی آن ها را بیان کنید. الف: همّت مردانه می خواهد گذشتن از جهان یوسفی باید که بازار زلیخا بشکند ب: نقشی بر آب می زرم از گریه حالیا تا کی شود قرین حقیقت، مجاز من	۳۲
۱۵	معنای عبارت های کنایی مشخص شده در ابیات زیر را بنویسید. الف: بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک بگفت آن گه که باشم خفته در خاک ب) از مکافات عمل غافل مشو گندم از گندم بروید جو ز جو	۳۳
ت: تحلیل شعر و نثر (۴ نمره)		
۱	ویژگی های عمده شعر « بیدل دهلوی » را با توجه به غزل زیر، بنویسید. شعله طفل نی سواری بیش نیست عیش این گلشن خماری بیش نیست ما و من آینه داری بیش نیست کاین گلستان خنده واری بیش نیست از تنک آبی کناری بیش نیست فرصت ما نیز باری بیش نیست فخرها دارند و عاری بیش نیست برق با شوقم شراری بیش نیست لاله و گل زخمی خمیازه اند تا به کی نازی به حسن عاریت؟ می رود صبح و اشارت می کند غرقه وهمیم؛ ورنه این محیط ای شرر، از همرهان غافل مباش بیدل، این کم همتان بر عزّ و جاه	۳۴
صفحه چهارم		ادامه سؤالات در صفحه پنجم

۱	<p>غزل زیر را بخوانید و موارد خواسته شده را پاسخ دهید.</p> <p>جان به لب داریم و همچون صبح خندانیم ما دست و تیغ عشق را زخم نمایانیم ما</p> <p>از سیاهی داغ ما هرگز نمی آید برون در سواد آفرینش آب حیوانیم ما</p> <p>پشت چون آینه بر دیوار حیرت داده ایم واله خار و گل این باغ و بستانیم ما</p> <p>از شیخون خمار صبحدم آسوده ایم مستی دنباله دار چشم خوبانیم ما</p> <p>خرقه از ما می ستاند نافه مشکین نفس از هواداران آن زلف پریشانیم ما</p> <p>حلقه چشم غزالان حلقه زنجیر ماست دائم از راه نظر در بند و زندانیم ما</p> <p>گر چراغ بزم عالم نیست صائب کلک ما چون ز بخت تیره دائم در شبستانیم ما</p> <p>الف) بیت « اول » را از نظر زیبایی شناسی بررسی نمایید.</p> <p>ب) با توجه به این غزل، ویژگی های شعر صائب را بنویسید.</p>	۳۵
۱	<p>متن زیر را از نظر زیبایی شناسی بررسی نمایید.</p> <p>« فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پرورد. درختان را به خلعت نروزی قبای سبز ورق در برگرفته و اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده.»</p>	۳۶
۱	<p>متن زیر را از نظر ویژگی های « زبانی و ادبی » سبک هندی (قرن های دهم و یازدهم) بررسی نمایید.</p> <p>« از طبقه علیّه شعرا که ناظران مناظم سخن پیرایی و پیرایه بندان سلسله معنی آرای می اند. در آن هنگام که در اردوی معلّا و ممالک محروسه، شاعران سخنور و سخنوران بلاغت گستر بی شمار بودند، در اوایل حال خاقانی جنت مکانی توجه تمام به حال این طبقه بود.» (اسکندریگ ترکمان)</p> <p>دو ویژگی از قلمرو زبانی : ۱- ۲-</p> <p>دو ویژگی از قلمرو ادبی : ۱- ۲-</p>	۳۷
<p>صفحه پنجم</p> <p>پایان</p>		

۲۰	ضمیر پیوسته «ت» در «گرت»	۰.۲۵
۲۱	الف: سه تشبیه فشرده «بلیغ» غیراضافی (اسنادی)	۰.۲۵
۲۲	درخت مهربانی: تشبیه فشرده «بلیغ» ترکیب اضافی // تشبیه گسترده: مهربانی چون درخت ثمربخش است.	۰.۱۵
۲۳	علاقه	۰.۲۵
۲۴	پ) غم	۰.۲۵
۲۵	در بیت زیر، مجاز و قرینه آن را مشخص کنید. سینه: مجاز از دل شرحه شرحه از فراق و نیز اشتیاق: قرینه	۰.۱۵
۲۶	الف: درست ب: نادرست	۰.۱۵
۲۷	«خرده مینا: و عقد ثریا: هر دو استعاره آشکار» مصرّحه	۰.۱۷۵
۲۸	ب: تا تو را جای شد ای سرو روان در دل هیچ کس می نپسندم که به جای تو بود	۰.۲۵
۲۹	خیاط بادصبا تشبیه فشرده «بلیغ» // بادصبا قبایی رنگین براندام گل دوخت. بادصبا «استعاره»	۰.۱۵
۳۰	مجاز	۰.۲۵
۳۱	ب: در مجاز، تنها معنی حقیقی، قابل دریافت است اما در کنایه، هر دو معنی دور و نزدیک.	۰.۲۵
۳۲	الف: بازارشکستن: از رونق انداختن ب: نقش بر آب زدن «کشیدن» عمل بیهوده انجام دادن	۱
۳۳	الف: خفته در خاک بودن: مُردن، در خاک خفته باشم = مرده باشم. ب: گندم از گندم بروید جو زجو: هر کاری نتیجه خاص خود را دارد. کار خوب، نتیجه خوب و کار بد، نتیجه بد دارد.	۰.۲۵ ۰.۲۵
ث: تحلیل شعر و نثر (۴ نمره)		
۳۴	به کارگیری مضمون های پیچیده (فناپذیری دنیا و تعلقات آن) // استعاره های رنگین و خیال انگیز و سرشار از ابهام // تخیل های رمز آمیز شاعرانه و ترکیبات بدیع (ما و من: غرور و منیت ها / حسن عاریت: زیبایی ظاهری دنیا و // خنده وار بودن گلستان: بی اعتباری دنیا // غرق وهم بودن // کم همتان مفتخر به عزّ و جاه)	۱
۳۵	الف) جان به لب داشتن: کنایه از تمام شدن طاقت، به ستوه آمدن // خندیدن صبح و دست عشق: استعاره پنهان «مکنیه» و تشخیص // همچو صبح خندیدن: تشبیه گسترده // تیغ عشق: تشبیه فشرده «بلیغ» (نشان دادن ۲ نوع آرایه) ب) شعر به ظاهر غزل است اما در اصل مفرداتی به وسیله قافیه و ردیف به هم پیوسته اند. // مضامین هنرمندانه و تصویر سازی های خلاقانه // ترکیبات تازه چون: سواد آفرینش، مستی دنباله دار و ... // استعاره های زیبا چون: دست عشق // تشبیهات بدیع چون: تیغ عشق. (ذکر ۲ مورد)	۱
۳۶	۱- تشبیه فشرده «بلیغ» ترکیب اضافی: (فراش بادصبا - دایه ابربهاری - بنات نبات - مهد زمین - قبای سبز ورق - اطفال شاخ - کلاه شکوفه) ۲- استعاره آشکار «مصرّحه»: فرش زمردین ۳- استعاره پنهان «مکنیه»: قدوم موسم ربیع ۴- تناسب: ورق، سبز، شکوفه و شاخ // فراش، فرش، زمین و بگسترده ۵- جناس: بنات و نبات	۱

۱	<p>۳۷ قلمرو زبانی : ۱- مطابقت صفت و موصوف به تقلید از زبان عربی: طبقه علییه ۲- تتابع اضافات : ناظران مناظم سخن پیرایی و پیرایه بندان سلسله معنی آرای ۳- کاربرد جمله های طولانی ۴- استفاده از واژگان نامأنوس عربی (ذکر ۲ مورد) قلمرو ادبی: ۱- اشتقاق: ناظم و مناظم ۲- مراعات نظیر (تناسب): سخن پیرایی، معنی آرای، ناظران، مناظم ، شعرا ۳- کم ارزشی نثر به سبب مدح و چاپلوسی (ذکر ۲ مورد)</p>	
	روزگارتان سرشار از خوشی و شادی باد!	

میدار سبزه میجاری آی نو